ΚΥΡΙΑΚΗ
ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1, 10)

Περίοδος Δ΄ - Ἔτος ΙΗ΄ Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 756	Καθαρὰ Δευτέρα 26 Φεβρουαρίου 2001	Συντάκτης † ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης

«Κύριε τῶν δυνάμεων...»

ΜΠΗΚΑΜΕ, ἀγαπητοί μου, στὴν ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή. Ἂς δοξάσουμε τὸ Θεό, ποὺ μᾶς δίνει μία νέα εὐκαιρία μετανοίας. Ἂν ὁ ἅγιος Ἀντώνιος στὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἔλεγε «Θεέ μου, δός μου μετάνοια», τί νὰ ποῦμε ἐμεῖς;

Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ εἶνε ἡ πιὸ κατανυκτικὴ περίοδος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους. Περιέχει ἱερὲς ἀκολουθίες, ποὺ φέρνουν δάκρυα σὲ ὅποιον προσέχει τὰ νοήματά τους. Μία δὲ ἀπὸ τὶς ἀκολουθίες αὐτὲς εἶνε τὸ Μέγα Ἀπόδειπνο, ποὺ ἀκούσατε ἀπόψε.

Τί εἶνε τὸ ἀπόδειπνο; Εἶνε μία ἀνθοδέσμη ἀπὸ ὡραίους ψαλμούς, κείμενα τῆς Γραφῆς, εὐχὲς καὶ ὑπέροχα τροπάρια. Ἕνα δὲ τροπάριο ποὺ σὲ παλαιότερες γενεὲς ἦταν γνωστὸ καὶ στὰ μικρὰ παιδιά, ἕνα τροπάριο ποὺ συγκινεῖ κάθε ψυχὴ χριστιανική, εἶνε αὐτὸ ποὺ ἀκούσατε πρὸ ὀλίγου· ***«Κύριε τῶν Δυνάμεων, μεθ' ἡμῶν γενοῦ· ἄλλον γὰρ ἐκτός σου βοηθόν, ἐν θλίψεσιν οὐκ ἔχομεν. Κύριε τῶν Δυνάμεων, ἐλέησον ἡμᾶς»***

Αὐτὸ τὸ τροπάριο μὲ ἁπλᾶ λόγια θὰ ἑρμηνεύσουμε, καὶ παρακαλῶ νὰ προσέξετε.

* * *

Στὸ τροπάριο αὐτὸ ὁ Θεός, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὀνομάζεται *«Κύριος τῶν Δυνάμεων»*. Τί ἄραγε νὰ σημαίνῃ αὐτό; Γιατί ὁ Θεὸς ὀνομάζεται *«Κύριος τῶν Δυνάμεων»*; Δύο ἑρμηνεῖες ὑπάρχουν. *«Δυνάμεις»* λέγονται τὰ ἀγγελικὰ τάγματα τοῦ οὐρανοῦ· ὁ Θεός, δηλαδή, ἐξουσιάζει ὅλους τοὺς ἀγγέλους καὶ ἀρχαγγέλους. Ἀλλὰ δυνάμεις λέγονται καὶ μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ ποὺ ὑπάρχουν στὴ φύσι· ὁ Θεός, δηλαδή, ἐξουσιάζει ὄχι μόνο τὶς ἀσώματες δυνάμεις τοῦ οὐρανοῦ ἀλλὰ καὶ τὶς ὑλικὲς δυνάμεις τῆς φύσεως. Ἀφήνοντας πρὸς τὸ παρὸν τὴν πρώτη ἑρμηνεία ἂς ἀναπτύξουμε ἐδῶ τὴ δεύτερη. Θὰ φέρω μερικὰ παραδείγματα, γιὰ νὰ σᾶς δώσω μιὰ ἰδέα τοῦ μεγαλείου τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.

Μία δύναμις εἶνε **ὁ ἀέρας**. Σὲ ἄλλους πλανῆτες δὲν ὑπάρχει ἀέρας. Ἐδῶ πνέει ἀεράκι δροσερό, αὔρα καὶ ζέφυρος. Κάποτε ὅμως ὁ ἀέρας γίνεται ἄνεμος τόσο σφοδρός, ποὺ παρασύρει ἀνθρώπους, ἁρπάζει στέγες, ξεριζώνει δέντρα. Ὁ ἀέρας εἶνε μία δύναμις. Στὰ παλιὰ τὰ χρόνια οἱ ἄνθρωποι χρησιμοποιοῦσαν τὸν ἀέρα ὡς ἐνέργεια γιὰ κίνησι. Μὲ τὸν ἀέρα κινοῦνταν ἱστιοφόρα πλοῖα στὴ θάλασσα, μύλοι καὶ ἐργοστάσια. Τώρα τελευταῖα, ποὺ ἔλειψε τὸ πετρέλαιο, χρησιμοποιοῦν πάλι τὸν ἀέρα, τὴ λεγομένη *αἰολικὴ ἐνέργεια*· τὴν ὀνομάζουν ἔτσι —κακῶς— ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ μυθικοῦ θεοῦ τῶν ἀνέμων Αἰόλου.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἀέρα, ἄλλο ἀγαθὸ εἶνε **τὸ νερό**. Στὸ φεγγάρι δὲν ὑπάρχει σταγόνα νεροῦ· ἐδῶ ὑπάρχει. Καὶ εἶνε τόσο ἀναγκαῖο γιὰ τὴ ζωή μας. Τώρα τὴ Μεγάλη Τεσσαρακοστή, ἐνῷ ἡ ἁγία μας Ἐκκλησία ὥρισε νὰ ἀπέχουμε ἀπὸ διάφορα φαγητά, ἀπὸ τὸ νερὸ δὲν εἶπε νὰ νηστεύουμε. Ἕνας μόνο τὸ στερήθηκε καὶ αὐτό. Αὐτὸς ποὺ ἔκανε τὶς πηγές, τὰ ποτάμια, τὶς λίμνες, τὶς θάλασσες καὶ τοὺς ὠκεανούς· αὐτὸς ποὺ πάνω στὸ σταυρὸ δὲν εἶχε ἕνα ποτήρι νερὸ νὰ δροσιστῇ καὶ εἶπε *«Διψῶ»* (Ἰωάν. 19,28). Τὸ νερὸ λοιπόν, τὸ τόσο εὐεργετικό, ἔρχεται ὥρα ποὺ γίνεται μιὰ φοβερὰ δύναμις. Ἂν ἀνοίξουν οἱ καταρράκτες, ...Θεέ μου Θεέ μου! Ποιός ἔφτειαξε τὸ νερό; Ποιός τοῦ εἶπε νὰ τρέχῃ ἥσυχα - ἥσυχα, γιὰ νὰ τὸ βλέπουμε ἐμεῖς καὶ νὰ εὐχαριστούμεθα; Ἀλλὰ κάποτε τὸ νερὸ γίνεται ξαφνικὰ θύελλα, πλημμύρα καὶ καταστροφή..

Ἄλλη δύναμις εἶνε **ἡ φωτιά**. Ἡ φωτιὰ εἶνε ἀναγκαία, ἀναγκαιοτάτη γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Ἀλλ' ὅταν ἡ φωτιὰ γίνῃ πυρκαϊά, σκορπᾷ τὸν ὄλεθρο. Ὑπάρχει δὲ καὶ μιὰ φωτιὰ ποὺ δὲν τὴ βλέπουμε καὶ τρέχει σὰν ἀστραπή. Εἶνε ὁ ἠλεκτρισμός, μιὰ δύναμις τεραστία ποὺ καὶ αὐτὴ τὴν ἔφτειαξε ὁ Θεός. Δύναμις εἶνε ἐπίσης καὶ ὁ μαγνητισμός.

Ἄλλες τώρα δυνάμεις τοῦ Θεοῦ. Ἐγὼ ἀπορῶ, πῶς ὑπάρχουν ἄπιστοι. Πάρτε λ.χ. **τὸ οὐράνιο**. Εἶνε ἕνα πετραδάκι, ἀλλὰ ἐγκλείει τεραστία δύναμι. Τί κάνει τὸ οὐράνιο; Ἡ ἐπιστήμη κατώρθωσε νὰ βγάλῃ ἀπ' αὐτὸ τὴν λεγομένη πυρηνικὴ ἐνέργεια, ἀνώτερη ἀπὸ τὸν ἀτμό, τὸν ἠλεκτρισμό, τὸ μαγνητισμό. Ἐὰν τὴ χρησιμοποιήσουν γιὰ τὸ καλὸ τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ γῆ θὰ γνωρίσῃ ἡμέρες εὐτυχίας. Μὲ λίγο οὐράνιο θὰ φωτίζωνται ὁλόκληρες πολιτεῖες, θὰ κινοῦνται σιδηρόδρομοι καὶ ἀεροπλάνα, θὰ καλλιεργοῦνται κάμποι ὁλόκληροι. Εὐλογία Θεοῦ, δύναμις Θεοῦ. Ποιός τὸ ἔκανε τὸ οὐράνιο; Ἕνα πετραδάκι φτάνει νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ὑπάρχει Θεός.

Θέλετε κι ἄλλη δύναμι; Εἶνε **ὁ σεισμός**. Ποιός κουνάει τὴ γῆ; Λέει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος· «Ὅπως ἡ μάνα, ἅμα τὸ παιδάκι ἀτακτῇ καὶ φωνάζῃ, κουνάει λίγο τὴν κούνια, ὄχι ἀπὸ κακία, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὸ κάνῃ νὰ ἡσυχάσῃ, ἔτσι καὶ ὁ Θεὸς κούνησε τὴν κούνια»· γιατὶ κούνια εἶνε ἡ γῆ. Κουνᾷ καὶ ταρακουνᾷ κάποτε - κάποτε τὴν κούνια ποὺ λέγεται γῆ ὁ Θεός, γιὰ νὰ ἡσυχάσουμε καὶ νὰ βάλουμε μυαλό. Λέει ἡ Γραφή· *«Ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν, ὁ ἁπτόμενος τῶν ὀρέων καὶ καπνίζονται»* (Ψαλμ. 103,32).

Νά λοιπὸν μερικὲς δυνάμεις, ποὺ εἶχε ὑπ' ὄψιν του ὁ ποιητὴς ποὺ ἔγραψε τὸ *«Κύριε τῶν Δυνάμεων...»*. Μὲ ἁπλᾶ λόγια λέει· Θεέ μου, σὺ ποὺ κυβερνᾷς τὸν ἀέρα, τὸ νερό, τὴ φωτιά, τὰ μέταλλα, τὰ στοιχεῖα καὶ τὶς ἐνέργειες, σὺ ποὺ κυβερνᾷς τὴ Γῆ καὶ τὰ θεμέλιά της, ἔλα κοντά μας· γιατὶ ἐκτὸς ἀπὸ σένα στὶς θλίψεις μας δὲν ἔχουμε ἄλλο βοηθό. *«Κύριε τῶν Δυνάμεων»*, σὲ παρακαλοῦμε ἐλέησέ μας.

Τρομερὲς οἱ δυνάμεις ποὺ ὑπάρχουν στὸν κόσμο. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀπέναντι στὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως τί εἶνε; Ἕνα μηδέν.

* * *

Πιὸ φοβερὰ ὅμως καὶ ἀπ' αὐτὰ εἶνε κάποια ἄλλα. Μουγκρίζουν χειρότερα ἀπὸ τὰ λιοντάρια, σὰν θύελλα, σὰν φωτιά, σὰν κεραυνὸς καὶ ἀστροπελέκι, σὰν τρομερὸς σεισμὸς πολλῶν ρίχτερ. Ποιά εἶνε; Εἶνε οἱ **κακίες** καὶ τὰ **πάθη** μας. Αὐτὰ ζητοῦν νὰ μᾶς καταποντίσουν. Ἀλλὰ περὶ αὐτῶν δὲν γίνεται λόγος. Γιὰ νὰ σᾶς δείξω πόσο φοβερὸ πρᾶγμα εἶνε τὸ ἐσωτερικὸ αὐτὸ κακό, ποὺ ὑπάρχει στὰ βάθη τῆς καρδιᾶς μας, θὰ σᾶς πῶ τὸ ἑξῆς.

Ἤμουν σὲ κάποιο χωριὸ καὶ τοὺς μίλησα γιὰ τὴ νηστεία. Τοὺς εἶπα· «Δὲν ζητῶ πολλὰ πράγματα ἀπὸ σᾶς. Δὲν ζητῶ νὰ νηστέψετε ἀπὸ κρέας καὶ γάλα καὶ βούτυρο, ποὺ τὰ θεωρεῖτε δύσκολα. Ἐγὼ θὰ σᾶς πῶ μιὰ πολὺ μικρὴ νηστεία, καὶ πρέπει ὅλοι νὰ τὴν κάνετε». Τεντώσανε τ' αὐτιά τους καὶ προσέχανε τί θὰ τοὺς πῶ. «Σεῖς», λέω στοὺς ἄντρες, «ἔχετε μιὰ ἀδυναμία μικρή, ποὺ σᾶς κάνει μεγάλη καταστροφή. Πρέπει, γιὰ ν' ἀπαλλαγῆτε ἀπ' αὐτήν, νὰ νηστέψετε. Τί νὰ νηστέψετε; Νὰ νηστέψετε ἀπὸ τὸ τσιγάρο». Οὔτε ἕνας δὲν προθυμοποιήθηκε νὰ τὸ κόψῃ. «Ἄλλη ἀδυναμία», τοὺς εἶπα, «ποὺ πρέπει νὰ κόψετε τώρα τὴν Τεσσαρακοστή· νηστέψτε τὰ ματάκια σας ἀπὸ αἰσχρὰ θεάματα. Κλεῖστε τὴν τηλεόρασι σαράντα μέρες». Οὔτε σ' αὐτὸ βρῆκα ἀνταπόκρισι. Εἶπα καὶ στὶς γυναῖκες· «Νηστέψτε τὴ γλῶσσα σας ἀπὸ κουτσομπολιὸ καὶ κατάκρισι». Ποιός ἀκούει;

Βλέπετε λοιπὸν πόσο ἀδύνατος εἶνε ὁ ἄνθρωπος; Ὅταν σκεφτῶ τὴν ἀδυναμία μας νὰ κυριαρχήσουμε ἐπάνω στὰ ἄτακτα πάθη μας, ἀπελπίζομαι. Ἀλλὰ πάλι ἐνισχύομαι, γιατὶ ἀκούω τρεῖς φωνὲς πολὺ παρήγορες. Αὐτὲς δίνουν θάρρος καὶ ὁ ἀδύνατος ἄνθρωπος γίνεται ἰσχυρός. Ἡ μιὰ φωνὴ εἶνε τοῦ Χριστοῦ μας, ποὺ λέει· *«Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ»* (Λουκ. 18,27). Ἡ δευτέρα φωνὴ εἶνε τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ποὺ ἐνῷ βρισκόταν στὴ φυλακή, ἀδύνατος καὶ πτωχός, ἐνισχυόταν ἀπὸ τὴν ἕνωσί του μὲ τὸ Χριστό, ὥστε νὰ γράφῃ· *«Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ»* (Φιλιπ. 4,13). Καὶ ἡ τρίτη φωνὴ εἶνε αὐτὴ ποὺ ἀκοῦμε σήμερα· *«Κύριε τῶν Δυνάμεων, μεθ' ἡμῶν γενοῦ...»*. Παρηγοριὰ μεγάλη γιὰ ὅλους μας εἶνε τὸ τροπάριο αὐτό, στὶς δύσκολες ἡμέρες ποὺ περνοῦμε.

Εὔχομαι ὁ Θεός, διὰ πρεσβειῶν τῆς Παναγίας μας καὶ ὅλων τῶν ἁγίων, νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ περάσουμε τὴν ἁγία Τεσσαρακοστὴ μὲ ἐγκράτεια, μὲ ἀγάπη, μὲ ὁμόνοια, μὲ εἰρήνη, καὶ πρὸ παντὸς μὲ μετάνοια. Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ μᾶς ἐλεήσῃ, νὰ μᾶς σώσῃ, καὶ νὰ μᾶς ἀξιώνῃ νὰ ψάλλουμε πάντοτε μὲ κατάνυξι τὸ ***«Κύριε τῶν Δυνάμεων, μεθ' ἡμῶν γενοῦ· ἄλλον γὰρ ἐκτός σου βοηθόν, ἐν θλίψεσιν οὐκ ἔχομεν. Κύριε τῶν Δυνάμεων, ἐλέησον ἡμᾶς»***.

† ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος

Ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία. Πρώτη ἐκφώνησις Ἱ. ναὸς Ἁγίου Παντελεήμονος Φλωρίνης, Καθαρὰ Δευτέρα 9-3-1981. Καταγραφή, συμπλήρωσις καὶ συντμησις 26-2-2001